

EESTI KEELE B1-TASEME EKSAM

1.03.2007. a jõustunud keeleseaduse muutmise seaduse kohaselt võetakse alates 1. juulist 2008 isikute kohustusliku keeleoskuse määramisel aluseks Euroopa keeleõppe raamdokumentis kirjeldatud kuueastmeline tasemesüsteem. Eesti keele B1-taseme eksam tugineb Euroopa keeleõppe raamdokumendi ([Euroopa keeleõppe raamdokument: õppimine, õpetamine ja hindamine. Haridus- ja teadusministeerium, Tartu 2007](#)) keeleoskustaseme B1 kirjeldusele.

Raamdokumendi **üldskaalas** kirjeldatakse **B1-taset** järgmiselt:

Mõistab kõike olulist endale tuttavatel teemal, nagu töö, kool, vaba aeg vm. Saab enamasti hakkama välisriigis, kus vastavat keelt räägitakse. Oskab koostada lihtsat teksti tuttavatel või enda jaoks huvipakkuval teemal. Oskab kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja eesmärke ning lühidalt põhjendada-selgitada oma seisukohti ja plaane.

Eesti keele B1-taseme asjatundlikkust on üksikasjalikumalt kirjeldatud käsiraamatus „[Iseseisev keeletekasutaja. B1- ja B2-taseme eesti keele oskus](#)“ (2008). Raamatus kirjeldatakse B1-taseme asjatundlikkuse näitajaid osaoskuste kaupa:

Kuuldu mõistmine

- Mõistab igapäevaelus (tööl, koolis, vabal ajal) regulaarselt korduvate teemade peamist mõtet ja olulisemaid üksikasju.
- Suudab üldjoontes jälgida lühikest otsesõnalist juttu tuttavatel teemal, kui kõneldakse kirjakeeles ja hääldus on selge.
- Mõistab olulisemat ka pikemast kirjakeelsest jutust, kui räägitakse tavapärasest aeglasemalt. Paremaks mõistmiseks vajab ajuti kordamist või üleküsimise võimalust.
- Saab aru tuttavatel teemal raadiouudiste ja ennustatava sisuga (st oodatud või rutiinsete) telefonikõnede põhisisust, kui jutt on suhteliselt aeglane ja selge.
- Suudab jälgida paljusid filme ja huvipakkuvaid TV-saateid, kui pilt toetab tegevust ja keel on lihtne.
- Suudab järgida üksikasjalikke juhiseid.
- Mõistab faktiteavet igapäevaelu või tööga seotud teemadel.

Loetu mõistmine

- Saab rahuldavalt aru otsesõnalistest faktipõhistest tekstidest, kui teema kuulub tema huvivaldkonda.

- Suudab lugeda lühemaid tekste erinevatel teemadel (ajaleheartiklid, brošüürid, kasutusjuhendid, lihtne ilukirjandus).
- On võimeline mõistma ka pikemate tekstide peamist mõtet ja otsima neist konkreetset infot, kui teema on talle oluline või tuttav.
- Argikogemusest erineva teema puhul võib teksti üksikasjade mõistmine olla puudulik.
- Pikemate tekstide mõned üksikasjad ja seisukohad võivad jääda ebaselgeks.

Üldine rääkimisoskus

- Tuleb lihtsat keelt kasutades toime enamikus praktilistes olukordades, nagu info küsimine, selgituse palumine, oma arvamuse avaldamine, ettepanekute tegemine.
- Oskab esitada võrdlemisi ladusaid, kuid üldsõnalisi kirjeldusi oma huvivaldkonna teemade piires.
- On võimeline lihtsaid keelevahendeid kasutades kirjeldama, analüüsima ja võrdlema ka ebatavalisi sündmusi ja nähtusi.
- Oskab oma arvamust, nõustumist ja mittenõustumist viisakalt väljendada.
- Oskab väljendada emotsioone (üllatust, rõõmu, kurbust, huvi, ükskõiksust) ning sellistele emotsioonidele reageerida.
- Oskab ilma ettevalmistuseta alustada, jätkata ja lõpetada lihtsat silmast silma vestlust, kui kõneaine on talle tuttav või pakub huvi.
- Oskab rääkida endale tähtsatest asjadest ka natuke nõudlikumates olukordades, kuigi aeg-ajalt võib jääda arusaamatuks, mida ta täpselt öelda tahab.
- Pikem vestlus või abstraktsemad teemad põhjustavad raskusi.
- Väljendab oma mõtteid lihtsate lausete järjendina.
- Kõnes esineb küll pause ja katkestusi, aga suudab vestlust jätkata.
- Hääldus on üldiselt arusaadav, aga emakeele aktsent võib olla tuntav ning esineb hääldusvigu (nt häälikupikkuses, palatalisatsioon, diftongide hääldamisel, sõnarõhkudes).

Üldine kirjutamisoskus

- Oskab kirjutada tuttavatel teemadel lihtsamaid üldsõnalisi tekste, ühendades lühemaid lauseid lihtsa järjendina.
- Oskab kirjutada isiklikke kirju ja teateid ning anda edasi uudiseid.
- Oskab kirjutada väga lühikesi tüüpvormis ettekandeid, kus esitab tavapäraselt faktiteavet või põhjendab toiminguid.
- Oskab kirjeldada tegelikku või kujuteldavat sündmust, oma kogemusi ja elamusi lihtsa tekstina, seejuures tuttavatel teemadel ka üksikasjalikult.
- Keelekasutus ei takista üldiselt teksti mõistmist, kuid emakeele interferents on ilmne ning tekstis esineb palju eri tüüpi vigu.

B1-taseme kirjeldusel põhineva eesti keele B1-taseme testiga kontrollitakse nelja osaoskust: kirjutamine, kuulamine, lugemine ja rääkimine. Eksam koosneb kirjalikust ja suulisest osast, kirjalik osa hõlmab kirjutamist, kuulamist ja lugemist, suuline osa rääkimist. Kokku on võimalik testi eest saada 100 punkti. Iga osa annab 25 punkti. Test loetakse sooritatuks, kui testitav saab vähemalt 60% võimalikust punktisummast ning ühegi osa tulemus ei ole 0 punkti.

EKSAMIOSA		KESTUS	PUNKTID
Esimene osa	Kirjutamine	30 min	25
Teine osa	Kuulamine	30–35 min	25
Kolmas osa	Lugemine	50 min	25
Neljas osa	Rääkimine	15 min	25

Eesti keele B1-taseme eksam

Osa	Ülesanne	Ülesande tüüp	Testitav oskus	Suhtlustoimingud ja -strateegiad	Küsimuste arv
Kirjutamine	Esimene	Küsimustiku täitmine (10 küsimust) või teate koostamine	Seletamine, kirjeldamine, ettepaneku tegemine, arvamuse väljendamine, isikuandmete edastamine	Olulise igapäevase teabe edastamine (teated, sõnumid, plangid)	
	Teine	Loovkirjutamine (jutu kirjutamine) või isikliku kirja koostamine	Sündmuste kirjeldamine, jutustamine, seletamine, arvamuse väljendamine	Loovkirjutamine, üldine kirjalik suhtlus, üldine kirjutamisoskus, kirjavahetus	
Kuulamine	Esimene	Valikvastustega küsimused (vastuse valimine kolme pildilise või sõnalise variandi hulgast)	Juhendite ja korralduste järgimine, teksti peamisest mõttest arusaamine, olulise info mõistmine, valikulise info leidmine tekstist	Teadaannete ja juhiste kuulamine, emakeelekõnelejate vestluse mõistmine	7
	Teine	Valikvastustega küsimused (vastuse valimine kolme variandi hulgast)	Info leidmine tekstist, tekstist üldine arusaamine, teksti peamisest mõttest arusaamine, olulise info mõistmine	Meediakanalite ja salvestiste kuulamine, üldine kuulamisoskus	6
	Kolmas	Avatud küsimused (lühivastuse kirjutamine) või lünkade täitmine (lausete täiendamine puuduva infoga)	Tekstist üldine arusaamine, teksti peamisest mõttest arusaamine, valikulise info leidmine tekstist	Üldine kuulamisoskus, emakeelekõnelejate vestluse mõistmine, meediakanalite ja salvestiste kuulamine	8
	Neljas	Valikvastustega küsimused (vastuse valimine kahe variandi hulgast, õige-vale)	Tekstist üldine arusaamine, info leidmine tekstist	Üldine kuulamisoskus, emakeelekõnelejate vestluse mõistmine	9
Lugemine	Esimene	Valikvastustega küsimused (kuulutuste ja situatsioonide kokkuviiimine)	Ülesande täitmiseks vajalike faktide leidmine ja valimine, teksti detailne mõistmine, ülelibisev lugemine asja tuuma tabamiseks, üldise arusaamise selgitamine	Eesmärgipärane lugemine, juhiste lugemine	9
	Teine	Valikvastustega küsimused (vastuse valimine kolme variandi hulgast)	Info leidmine teksti läbivaatamisel, pikema seotud teksti üldine mõistmine, teksti detailne mõistmine	Üldine lugemisoskus, eesmärgipärane lugemine	6

	Kolmas	Valikvastustega lünkülesanne (vastuse valimine kolme variandi hulgast) või valikvastustega lünkülesanne (vastuse valimine sõnade pangast)	Tähenduse tuletamine kaasteksti abil, üldise arusaamise selgitamine, sõnavara, vihjete tabamine ja järeldamine	Üldine lugemisoskus, vihjete tabamine ja järeldamine, eesmärgipärane lugemine	10
	Neljas	Valikvastustega lünkülesanne (teksti sobiva fraasi või lauselõigu valimine pangast)	Teksti ülesehituse mõistmine, üldise arusaamise selgitamine, tekstisiseste seoste mõistmine	Üldine lugemisoskus, eesmärgipärane lugemine	8
Rääkimine	Esimene	Vestlus isiklikel teemadel, dialoog (küsimustele vastamine ja arutelu)	Kirjeldamine, selgitamine, ettepanekute tegemine, arvamuse esitamine	Üldine rääkimisoskus, üldine suuline suhtlus, vestlus, eesmärgipärane koostöö	
	Teine	Dialoog (rollimäng)	Teabe küsimine ja jagamine	Üldine rääkimisoskus, küsituleja ja vastaja roll, üldine suuline suhtlus, vestlus, toimingud kaupade ja teenuste ostmisel, infovahetus	

KIRJUTAMINE

Kirjutamistest koosneb kahest ülesandest, mille täitmiseks on aega 30 minutit. Kirjutamistesti eest on võimalik saada 20 toorpunkti (esimene ülesanne annab 8 ja teine ülesanne 12 toorpunkti), mis kaalutakse lõpptulemuses 25 punktiks.

Esimene ülesanne on kas

a) **küsimustiku täitmine** (testitav peab vastama 10 küsimusele)

või

b) **teate** (lühisõnumi, kutse, kaardi) **kirjutamine** (teate nõutav pikkus on umbes 40 sõna).

Teises ülesandes tuleb testitaval kirjutada kas

a) **jutt** etteantud teemal

või

b) **isiklik kiri**.

Teksti nõutav pikkus on umbes 100 sõna.

KUULAMINE

Kuulamistest koosneb neljast ülesandest ja kestab 30–35 minutit. Kuulamistestis kasutatakse autentse teksti põhjal koostatud, kohandatud, lihtsustatud ja stuudios salvestatud tekste. **Iga ülesande teksti kuulatakse kaks korda.** Iga ülesande ees on paus, et testitav saaks enne ülesande täitmist küsimustega tutvuda.

Kuulamistestis on kokku 30 küsimust, iga vastus annab ühe toorpunkti. Kuulamistesti eest on võimalik saada 30 toorpunkti, mis kaalutakse lõpptulemuses 25 punktiks.

Esimene ülesanne on valikvastustega ülesanne, milles on seitse küsimust.

Testitav kuulab lühikesi kõnelõike (monoloogid või dialoogid), mille pikkus on umbes 20–30 sekundit. Vastused tuleb valida kolme pildilise või sõnalise vastusevariandi hulgast. Teksti allikaks võivad olla

- isiklikud ja avalikud teadaanded ja juhised,
- vahetud kahekõned ja vestlused,
- uudistesaaated,
- meelelahutus,
- spordikommentaariid,
- muud raadio- ja telesaated.

Teine ülesanne on valikvastustega ülesanne, milles on kuus küsimust.

Testitav kuulab monoloogi, mille pikkus on 2–3 minutit. Teksti kohta on esitatud kuus küsimust. Testitav peab küsimuse vastuseks valima kolme variandi hulgast ühe.

Teksti allikaks võivad olla

- uudistesaaated,
- muud raadio- ja telesaated.

Kolmas ülesanne on kas

a) **avatud küsimusega ülesanne** (testitav peab kirjutama küsimusele 1–2-sõnalise lühivastuse)

või

b) **lünkülesanne** (testitav peab lüngaga lauset täiendama puuduva infoga, lünka tuleb kirjutada vastuseks sobiv sõna või number).

Ülesandes on kaheksa küsimust. Õigeks loetakse iga sisuliselt sobiv vastus. Ülesande hindamisel ei arvestata grammatika- ja ortograafiavigu, mis ei takista vastusest arusaamist.

Testitav kuulab dialoogi või monoloogi, mille pikkus on 3–3,5 minutit. Teksti allikaks võivad olla

- vahetud kahekõned ja vestlused isiklikku elu puudutavatel teemadel,
- raadio- ja telesaated.

Neljas ülesanne on valikvastustega ülesanne, milles on üheksa küsimust.

Testitav kuulab intervjuud, mille pikkus on 2,5–3 minutit, ja peab otsustama, kas teksti kohta esitatud väide on õige või vale.

Teksti allikaks võivad olla

- vahetud kahekõned ja vestlused avalikku elu puudutavatel teemadel,
- raadio- ja telesaated.

LUGEMINE

Lugemistest koosneb neljast ülesandest ja kestab 50 minutit. Lugemistestis kasutatakse autentse teksti põhjal koostatud, kohandatud ja lihtsustatud tekste. Lugemistestis on kokku 33 küsimust, iga vastus annab ühe toorpunkti. Lugemistesti eest on võimalik saada 33 toorpunkti, mis kaalutakse lõpptulemuses 25 punktiks.

Esimene ülesanne on valikvastusega ülesanne, milles on üheksa küsimust. Testitav peab kõigepealt läbi lugema üheksa situatsioonikirjeldust ja seejärel tutvuma kuue kuulutusega. Testitav peab otsustama, milline situatsioonikirjeldus millise kuulutusega kokku sobib. Teksti allikaks võivad olla

- ajalehed,
- ajakirjad,
- reklaamlehed,
- reklaamtekstid,
- avalikud sildid ja teated.

Teine ülesanne on üks kahe järgmise hulgast:

a) **valikvastustega ülesanne**, milles on kuus küsimust.

Testitav peab lugema teksti, mille kohta on esitatud kuus küsimust. Testitav peab küsimuse vastuseks valima kolme variandi hulgast ühe.

b) **valikvastustega ülesanne**, milles on kuus küsimust.

Testitav peab lugema teksti, mis on jagatud kuueks lõiguks. Iga lõigu kohta on esitatud kolm väidet. Testitav peab otsustama, milline väide annab edasi loetud lõigu sisu.

Teksti pikkus on 200–300 sõna. Teksti allikaks on

- ajalehed,
- ajakirjad.

Kolmas ülesanne on üks kahe järgmise hulgast:

a) valikvastustega ülesanne, milles on kümme küsimust.

Testitav peab lugema lünkadega teksti ja valima igasse lünka kolme variandi hulgast sobiva sõna.

b) valikvastustega ülesanne, milles on kümme küsimust.

Testitav peab lugema lünkadega teksti ja valima igasse lünka sõnade pangast sobiva sõna.

Pangas on sõnu rohkem kui tekstis lünki.

Teksti pikkus on kuni 200 sõna. Teksti allikaks on

- ajakirjad,
- ajalehed,
- ilu- ja teaduskirjanduslikud raamatud.

Neljas ülesanne on valikvastustega ülesanne, milles on kaheksa küsimust. Testitav peab lugema teksti, millest on kustutatud kaheksa fraasi või lauselõiku. Testitav peab valima teksti kõrval olevate variantide (lauselõikude/fraaside) hulgast lünka sobiva. Variante on rohkem kui lünki.

Teksti pikkus 120–150 sõna. Teksti allikaks on

- ajalehed,
- ajakirjad.

RÄÄKIMINE

Rääkimistest kestab umbes 15 minutit ja koosneb kahest ülesandest:

- küsimustele vastamine ja arutelu,
- dialoog.

Rääkimistest on vestlus eksamineerija ja kahe eksamineeritava vahel. Intervjueerija (eksami läbiviija) viib eksamit läbi, toetudes tööjuhenditele (vt eksamineerija tööjuhendeid). Abimaterjalideks on ideekaardid ning teemalehed. Kui eksamineeritavaid on paaritu arv, siis toimub vestlus testitava ja eksami läbiviija vahel.

Testitavate kõne salvestatakse ja iga testitavat hindab sõltumatult kaks hindajat. Rääkimistesti eest on võimalik saada 20 toorpunkti, mis kaalutakse lõpptulemuses 25 punktiks.

Rääkimistest algab üldise sissejuhatava vestlusega testitavate ja eksamineerija vahel. Eksamineerija suhtleb testitavatega stiilis, mida kasutatakse inimesega esmakohtumisel. Ta palub testitavatel endid tutvustada ning vastata mõnele küsimusele.

Esimene ülesanne koosneb kahest osast ja selle kestus on 6–7 minutit. Esimeses osas valib eksamineerija **teemalehelt** küsimused ja palub testitavatel kordamööda nendele vastata. See küsitlus peaks juhatama sisse ülesande teise osa – eksaminandide omavahelise vestluse samal teemal.

Teises osas on testitavate ülesandeks jõuda omavahel kokkuleppele (või otsusele), tuginedes etteantud situatsioonikirjeldusele (vt teemalehte). Omavahelise vestluse käigus tuleb testitavatel väljendada oma arvamust ja soove, kirjeldada erinevaid võimalusi ning teha otsustusi. Testitavatele antakse kätte vestlust toetav **ideekaart**, kus on esitatud mõned teemakohased pildid.

Ülesanne on hästi täidetud siis, kui testitavad on jõudnud kokkuleppele.

Teise ülesande täitmisel vestlevad testitavad omavahel. Ülesande kestus on 4–5 minutit.

Testitavatele antakse kaardid (**küsimusekaart** ja **vastusekaart**). Küsimusekaardi saanud testitav peab ette kujutama, et ta helistab kaardil märgitud asutusse. Vastusekaardi saanud testitav peab ette kujutama, et ta on kaardil märgitud asutuse töötaja. Testitavate ülesanne on nende kaartide põhjal infot küsida ja jagada.